

Näringsutskottets betänkande

1981/82: 35

över proposition 1981/82: 112 om styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser jämte motioner

Ärendet

I proposition 1981/82: 112 har regeringen föreslagit riksdagen att anta ett inom industridepartementet upprättat förslag till lag om styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser.

Utskottet behandlar förutom propositionen två motioner som har väckts med anledning av denna och två motioner som har väckts under allmänna motionstiden år 1982.

Motionerna redovisas i det följande (s. 2).

Propositionen

Propositionens huvudsakliga innehåll är följande.

Den föreslagna lagen ersätter den nuvarande lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser, vilken upphör att gälla vid utgången av juni 1982.

Enligt den nya lagen begränsas den samhälleliga styrelserepresentationen till vissa allmännyttiga stiftelser. Regeringen får sålunda rätt att utse en statlig ledamot (offentlig styrelseledamot) och en suppleant i styrelsen för allmännyttiga stiftelser med tillgångar som överstiger 5 milj. kr. Högst tio stiftelser får samtidigt omfattas av statlig styrelserepresentation.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1982 och gälla till utgången av juni 1985.

Lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Staten har rätt att utse en ledamot (offentlig styrelseledamot) och en ersättare i styrelsen för sådana allmännyttiga stiftelser som har mer än fem miljoner kronor i tillgångar.

2 § Regeringen beslutar om sådan styrelserepresentation som anges i 1 §. Högst tio stiftelser får samtidigt omfattas av sådan representation.

3 § Offentliga styrelseledamöter skall särskilt verka för att samhällets intressen beaktas i verksamheten.

4 § Om frågan uppkommer att inrätta offentlig styrelserepresentation i en stiftelse, är stiftelsen efter anmodan skyldig att till regeringen överlämna en avskrift av stiftelseurkunden, stadgar och andra handlingar som bestämmer stiftelsens verksamhet eller visar dess ekonomiska ställning.

Sådan anmodan får förenas med vite.

5 § Offentliga styrelseledamöter och ersättare utses för den tid som regeringen bestämmer.

6 § Den offentlige styrelseledamoten får närvara och delta i överläggningar när ärenden, som senare skall avgöras av styrelsen, förbereds av därtill särskilt utsedda styrelseledamöter.

7 § Det åligger stiftelsen att betala arvode och annan ersättning till den offentlige styrelseledamoten och hans eller hennes ersättare.

Om arvode utgår till ledamöter eller ersättare som har utsetts av stiftelsen har den offentlige styrelserepresentanten eller ersättaren rätt till arvode med samma belopp. I annat fall bestämmer stiftelsen arvodet särskilt. Arvodet skall dock vara lägst 5 000 kronor och högst 20 000 kronor om året för ledamot samt lägst 3 000 kronor och högst 15 000 kronor om året för ersättare.

Offentliga styrelseledamöter och ersättare har rätt till ersättning för nödvändiga kostnader för resor och uppehälle.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982 och gäller till utgången av juni 1985.

Motionerna

Yrkanden

De motioner som har väckts med anledning av propositionen är

1981/82: 2194 av Ingvar Svanberg m. fl. (s), vari hemställs

1. att riksdagen av regeringen begär förslag till lagstiftning beträffande styrelserepresentation för samhället i vissa aktiebolag och stiftelser i enlighet med vad i motionen föreslås,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande utnyttjandet av möjligheterna till offentlig styrelserepresentation,

1981/82: 2195 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1981/82: 112,

2. att riksdagen godkänner vad som i motionen anförts om fortsatt försöksverksamhet med statliga styrelserepresentanter i stiftelse- och bolagsstyrelser och hos regeringen begär förslag till åtgärder i enlighet därmed.

De motioner från allmänna motionstiden som behandlas här är

1981/82: 619 av Hilding Johansson m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen angående en skyndsam utredning och förslag till en lag om kommunal representation i företags styrelse.

1981/82: 1609 av Olof Palme m. fl. (s) såvitt gäller hemställan

6. att riksdagen hos regeringen begär förslag om offentlig styrelserepresentation i de internationella oljebolagens svenska dotterbolag,

9. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till lagstiftning om offentlig styrelserepresentation i vattenkraftsbolagen enligt de riktlinjer som anges i motionen.

Motivering

I motion 1981/82:619 (s) anförts att ett sätt att tillgodose kommunernas behov av samarbete med och insyn i större bolag i kommunen är att ge kommunerna lagstadgad rätt att utse ledamot och suppleant i sådana företag vilkas verksamhet är av stor betydelse för den kommunala planeringen. En sådan rätt skulle i allt väsentligt kunna konstrueras enligt den modell som nu gäller för statens rätt att utse ledamöter i vissa aktiebolags och stiftelsers styrelser. Rätt för kommunen att utse styrelseledamot skulle enligt motionärernas förslag finnas i fråga om företag med minst 300–400 anställda. Den utredning som motionärerna begär skulle bl. a. överväga hur styrelserepresentationen och insynen skall klaras av när ett företag är det dominerande företaget i flera kommuner.

Socialdemokraterna lägger i sin energipolitiska motion 1981/82:1609 fram förslag om offentlig styrelserepresentation i de internationella oljebolagens svenska dotterbolag och i de större vattenkraftsbolagen. Beträffande de förra anförts i motionen att samhället måste få ett ökat inflytande över de internationella oljebolagens verksamhet i Sverige. En offentlig styrelserepresentation skulle vara ett första steg mot ett vidgat samhällsinflytande i dessa bolag. Yrkandet beträffande vattenkraftsbolagen motiveras bl. a. med att samhället endast genom ett ökat inflytande kan få det huvudansvar för produktionen och distributionen av elektrisk kraft som linje 2 krävde i samband med folkomröstningen om kärnkraft.

I motion 1981/82:2194 (s) anförts att ett genomgående drag i socialdemokratisk politik är strävan att successivt utveckla en praktiskt fungerande demokrati inom skilda delar av näringslivet. Olika vägar måste härvid prövas. Det är bl. a. viktigt att det skapas kanaler för informations- och meningsutbyte mellan statsmakterna och de stora företagen. Bestämmelserna om statlig styrelserepresentation i vissa större företag är ett av medlen härvidlag. Motionärerna uttalar att det gällande systemet visserligen inrymmer en del oklarheter när det gäller ledamöternas roll och deras

ansvar gentemot staten men att dessa svagheter är tämligen obetydliga. Att, som regeringen föreslår, upphöra med en verksamhet som innebär goda möjligheter till löpande kontakt mellan staten och företagen skulle vara ett steg i fel riktning. Enligt motionärerna bör lagen därför utformas i enlighet med den lydelse den erhöll år 1976. Regeringen bör alltså få möjlighet att tillsätta offentliga styrelseledamöter i 60 aktiebolag eller ekonomiska föreningar och i tio allmännyttiga stiftelser. Lagens giltighet bör begränsas till fem år. Motionärerna vill att riksdagen skall dels begära ett förslag av regeringen med denna innebörd, dels genom ett särskilt uttalande stryka under angelägenheten av att regeringen tar till vara de möjligheter som en utvidgning av lagen om offentlig styrelserepresentation innebär.

Vänsterpartiet kommunisterna anför i motion 1981/82:2195 att de borgerliga regeringarna på alla sätt försöker minska samhällsinflytandet över den ekonomiska utvecklingen. Föreliggande proposition är "ett litet men dock steg i denna politik". Motionärerna erinrar om att deras parti, när systemet med statlig styrelserepresentation i vissa bolag och stiftelser infördes, visserligen ansåg att det inte skulle få någon större effekt och eventuellt kunde bidra till att förstärka de korporativa dragen i samhällsutvecklingen. Men de begränsade möjligheter som systemet ändå innebär har inte prövats. Motionärerna påpekar att de statliga styrelseledamöterna skulle kunna erhålla vidgade kontrolluppgifter och åläggas att aktivt verka för att företagen i ökad grad beaktar samhällsekonomiska hänsyn. En bättre samordning av ledamöternas verksamhet borde komma till stånd. Statliga styrelseledamöter borde finnas i alla privata stiftelser, kreditinstitut och producerande storföretag samt i svenskbaserade transnationella bolag och i utländska företags dotterbolag i Sverige.

Utskottet

Riksdagen antog år 1972 en lag om offentliga styrelseledamöter i vissa aktiebolag och stiftelser. Denna lag har sedermera ersatts av lagen (1976: 350) om styrelserepresentation för samhället i aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser. Lagen upphör att gälla vid utgången av juni 1982.

1972 års lagstiftning om offentliga styrelseledamöter var endast en del av en reform, där ett system för informationsutbyte mellan samhället och företagen, det s. k. DIS-systemet, samt styrelserepresentation för de anställda ingick som övriga element. I sistnämnda del permanentades verksamheten år 1976 genom lagen (1976: 351) om styrelserepresentation för arbetstagare i aktiebolag och ekonomiska föreningar. DIS-systemet har numera upphört.

Enligt 1976 års lag, som ursprungligen skulle gälla under en försöksperi-

od på tre år, fick den offentliga styrelserepresentationen samtidigt omfatta högst 60 aktiebolag eller föreningar och högst 10 stiftelser. Den trepartiregering som tillträdde efter 1976 års riksdagsval anmälde i sin regeringsförklaring att den inte avsåg att placera statliga representanter i industriföretagens styrelser. Våren 1979 beslöt riksdagen på regeringens förslag att förlänga försöksperioden till den 30 juni 1980. Samtidigt inskränktes lagens tillämpningsområde till att omfatta högst 30 förvaltningsbolag eller allmännyttiga stiftelser. Försöksperioden har därefter ytterligare förlängts till utgången av juni i år. Under försöksperioden har offentliga styrelserepresentanter utsetts i 22 förvaltningsbolag och åtta stiftelser.

I 1979 års riksdagsbeslut i frågan (prop. 1978/79: 184, NU 1978/79: 59, rskr 1978/79: 415) förutsattes att en utvärdering av den dittillsvarande verksamheten skulle ligga till grund för riksdagens slutliga ställningstagande till systemet. En särskild utredare avlämnade i oktober 1980 betänkandet (Ds I 1980: 21) Samordning, insyn, styrning. Utredaren föreslog fortsatt försöksverksamhet med offentliga styrelseledamöter i vissa stiftelser. I fråga om aktiebolagens styrelser föreslogs att denna representation skulle upphöra när den nu gällande lagen går ut. Betänkandet har remissbehandlats.

På grundval av utredarens betänkande och remissinstansernas synpunkter lägger regeringen genom förevarande proposition fram förslag till en lag om styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser. Enligt lagen skall regeringen ha rätt att utse en statlig ledamot (offentlig styrelseledamot) och en suppleant i styrelsen för allmännyttiga stiftelser med tillgångar som överstiger 5 milj. kr. Högst tio stiftelser får samtidigt omfattas av statlig styrelserepresentation. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1982 och gälla till utgången av juni 1985.

Socialdemokraterna framför i motion 1981/82: 2194 kritiska synpunkter på propositionen. Motionärerna framhåller att regeringen inte har utnyttjat de möjligheter som den nuvarande lagen erbjuder och att lagens effektivitet följaktligen inte har satts på prov. I motionen föreslås en återgång till den ordning som gällde enligt 1976 års lag i dess lydelse före ändringarna år 1979. Regeringen bör enligt motionärerna uppmanas att lägga fram ett lagförslag med angiven innebörd. Vidare anser motionärerna att riksdagen genom ett uttalande bör stryka under vikten av att lagen utnyttjas till fullo.

Utskottet noterar att motionärerna är beredda att godta regeringens förslag under en övergångsperiod intill dess den av dem förespråkade lagstiftningen kan träda i kraft.

Utskottet vill till en början erinra om att det angavs flera skäl för systemet med offentlig styrelserepresentation när detta infördes år 1972. Bl. a. räknade man med att de offentliga ledamöterna skulle bredda sakkunskapen i företagen, fungera som informationskanaler mellan företag och samhälle, stärka demokratin genom insyn i företagets verksamhet och bevaka att samhällseliga synpunkter beaktas i företagen. Åtskillig kritik har

emellertid framförts mot systemet under försöksperioderna. Det har bl. a. framkommit att de offentliga ledamöternas deltagande i styrelsearbetet bara i några fall haft påvisbara effekter på innehållet i enskilda beslut och att det endast obetydligt påverkat styrelsearbetets karaktär. Den av regeringen tillsatte utredaren har undersökt och värderat de praktiska erfarenheterna av systemet. Han har därvid funnit att svårigheten att förena systemet med demokratiska principer om allmän insyn och ansvarighet samt oklarheten i fråga om ansvarsfördelningen mellan enskilda och offentliga intressen är viktiga nackdelar med systemet. En av utredarens slutsatser är att de praktiska vinster i form av en breddad styrelsekompetens och en viss ökad insynsmöjlighet för de fackliga intressena på arbetsplatsen som har uppnåtts med den offentliga styrelserepresentationen är sådana att de i allt väsentligt kan uppnås även på annat sätt.

Utskottet ansluter sig i likhet med regeringen till utredarens uppfattning. När det gäller styrelserepresentationen i investmentbolagen vill utskottet härutöver särskilt framhålla att det kan vara svårt för att inte säga omöjligt för den offentlige styrelseledamoten att i olika beslutssituationer fastställa vad som skall utgöra "samhällsintresset". Detta intresse torde, i den mån det över huvud taget kan definieras, variera betydligt till sin innebörd från fall till fall. Den offentlige styrelseledamoten lär därigenom i praktiken endast kunna ge uttryck för sina egna åsikter och värderingar i styrelsearbetet. Vad beträffar den samhälleliga kontrollen över företaget kan det enligt utskottets uppfattning från demokratisk synpunkt ses som en fördel om den politiska ledningen står fri i förhållande till bolagen i stället för att vara inblandad i skötseln av dem. På grund härav och med anslutning till vad chefen för industridepartementet i övrigt anfört i denna fråga tillstyrker utskottet förslaget att försöksverksamheten med offentlig styrelserepresentation i investmentbolagen nu upphör för att inte ersättas av något nytt system.

De allmännyttiga stiftelserna intar, som anförts i propositionen, en särställning i skattemässigt hänseende. Det kan därför även enligt utskottets uppfattning finnas ett speciellt motiv för samhällelig insyn i dessa stiftelsers verksamhet. Staten kan nämligen anses ha ett intresse av att bevaka hur de medel används som stiftelserna fördelar till exempelvis forskningen och kulturlivet. Ett motsvarande samhälleligt inflytande kan knappast komma till stånd på något annat sätt. Skilda uppfattningar kan emellertid råda i fråga om i vilken form den statliga insynen skall ske och om hur omfattande den skall vara på lång sikt. Utskottet är med hänsyn härtill ense med industriministern om att ett slutgiltigt ställningstagande till frågan om offentlig styrelserepresentation i stiftelser bör anstå till dess att resultatet av stiftelseutredningens (Ju 1975: 01) arbete föreligger. Utskottet tillstyrker med hänsyn härtill förslaget om att en ny, tidsbegränsad lag om styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser införs. I enlighet med förslaget bör högst tio stiftelser samtidigt få omfattas av representationen. Utskottet har inte heller någon invändning mot lagens utformning i övrigt.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 1981/82: 2194 (s).

Utskottet tar härfter upp de bägge förslagen i motion 1981/82: 1609 (s) om att offentlig representation skall införas i styrelserna för de internationella oljebolagens svenska dotterbolag och för de större vattenkraftsbolagen. En sådan representation skulle enligt motionärerna utgöra ett första steg mot ett vidgat samhällsinflytande i dessa företag.

Utskottet vill erinra om att förslag med denna innebörd avlogs av riksdagen under våren 1980 (NU 1980/81: 60, rskr 1980/81: 381). Näringsutskottet hänvisade till att utvärderingen av styrelserrepresentationslagen pågick inom regeringskansliet. I fråga om styrelserrepresentationen i vattenkraftsbolagen erinrade utskottet om vad utskottet tidigare (NU 1979/80: 70 s. 27) uttalat med anledning av ett förslag med samma syfte, nämligen att samhället har ett stort inflytande när det gäller elproduktionen och att regeringen bör ha betydande insyn i och inflytande över tillförseln av energi. Yrkandet hade dock avstyrkts av utskottet och avslagits av riksdagen. Socialdemokraterna i utskottet reserverade sig båda åren till förmån för motionsyrkandena.

Regeringens beredning av utredningsförslaget om offentlig styrelserrepresentation har resulterat i den proposition som riksdagen nu har att ta ställning till. Utskottet har i det föregående anslutit sig till förslaget att offentlig styrelserrepresentation i fortsättningen endast bör ifrågakomma när det gäller de s. k. allmännyttiga stiftelserna. De skäl som anförts mot ett system med offentliga styrelserrepresentanter i investmentbolagen gör sig enligt utskottets mening lika starkt gällande när det gäller oljebolagen och vattenkraftsbolagen. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet de aktuella yrkandena i motion 1981/82: 1609 (s).

I motion 1981/82: 619 (s) tar man upp frågan om kommunal styrelserrepresentation i ortsdominerande företag. Yrkandet om utredning och lagstiftning angående sådan representation motiveras bl. a. med att ett tidigt samarbete mellan företaget och kommunen kan motverka bristande beredskap från kommunens sida när det gäller stadsplanering, bostadsbyggande, vattenförsörjning och byggande av barnstugor och skolor.

Motionsyrkanden om kommunal styrelserrepresentation i ortsdominerande företag har tidigare flera gånger behandlats och avslagits av riksdagen (NU 1975/76: 68, 1976/77: 30, 1978/79: 59, 1979/80: 60). Näringsutskottet har i de skilda betänkandena hänvisat till att de sakskäl som tidigare anförts från socialdemokratiskt regeringshåll och av riksdagen mot införande av en lagstiftning om kommunal styrelserrepresentation alltjämt kvarstått. Dessa sakskäl hade redovisats bl. a. i samband med regeringens ställningstagande till två utredningsförslag år 1975 om försöksverksamhet med kommunal styrelserrepresentation. Ytterligare ett skäl var tillkomsten av lagstiftningen om medbestämmande i arbetslivet.

Utskottet kan inte finna att riksdagen nu har anledning att ändra sin uppfattning i frågan. Utskottet avstyrker därför motion 1981/82: 619 (s).

I motion 1981/82: 2195 (vpk) föreslås dels att propositionen avslås, dels att riksdagen skall begära ett förslag till lagstiftning om fortsatt försöksverksamhet med statliga styrelserepresentanter i stiftelser och bolagsstyrelser. Skyldigheten skulle omfatta alla privata stiftelser, privata affärsbanker och kreditinstitut samt de producerande storbolagen, de svenskbaserade transnationella företagen och de utländska företagens dotterbolag i Sverige.

Av vad utskottet redan anfört framgår att utskottet tillstyrker propositionen. Utskottet anser med andra ord inte att försöksverksamheten bör utvidgas till att omfatta hela den grupp av företag som motionärerna ansett. Således avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

1. *beträffande lagförslaget*

att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 2195 yrkande 1 antar det i proposition 1981/82: 112 framlagda förslaget till lag om styrelserepresentation för samhället i vissa stiftelser,

2. *beträffande fortsatt försöksverksamhet med statliga styrelserepresentanter*

att riksdagen avslår motion 1981/82: 2195 yrkande 2,

3. *beträffande utvidgad lagstiftning om styrelserepresentation*

att riksdagen avslår motion 1981/82: 2194,

4. *beträffande offentlig styrelserepresentation i oljebolag och vattenkraftsbolag*

att riksdagen avslår motion 1981/82: 1609 yrkandena 6 och 9,

5. *beträffande kommunal styrelserepresentation i ortsdominerande företag*

att riksdagen avslår motion 1981/82: 619.

Stockholm den 22 april 1982

På näringsutskottets vägnar

INGVAR SVANBERG

Närvarande: Ingvar Svanberg (s), Johan Olsson (c), Hugo Bengtsson (s), Sven Andersson (fp), Margaretha af Ugglas (m), Birgitta Hambræus (c), Tage Adolfsson (m), Rune Jonsson (s), Karl Björzén (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Sivert Andersson (s), Christer Eirefelt (fp), Birgitta Johansson (s) och Ivar Franzén (c).

Reservationer

av Ingvar Svanberg, Hugo Bengtsson, Rune Jonsson, Wivi-Anne Radesjö, Sivert Andersson och Birgitta Johansson (alla s)

1. Utvidgad lagstiftning om styrelserepresentation (mom. 3)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "motion 1981/82:2194 (s)" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att det är av stor betydelse att samhället erhåller effektiva instrument för insyn i de större företagen och stiftelserna i näringslivet. Skälen härför redovisades utförligt i samband med tillkomsten av 1972 års och 1976 års lagstiftning om styrelserepresentation för samhället och de anställda. Som den av regeringen tillsatte utredaren funnit inrymmer den gällande lagen visserligen vissa oklarheter vad gäller de offentliga ledamöternas roll och ansvar. Den offentliga styrelserepresentationen har dock haft betydelse åtminstone på det viset att den breddat kompetensen i styrelsen och givit de fackliga organisationerna på arbetsplatsen en bättre insyn i styrelsearbetet. Utskottet noterar i detta sammanhang att vissa remissinstanser, bl. a. bankinspektionen, har en positivare syn på lagstiftningens effektivitet än vad utredaren haft. Att lagstiftningen lider av vissa ofullständigheter bör enligt utskottets mening i vart fall inte leda till att bestämmelser om offentlig styrelserepresentation i aktiebolagen i fortsättningen inte skall finnas. Det finns tvärtom all anledning att se över lagstiftningen med sikte på att göra den effektivare. I likhet med vad som föreslås i motionen anser utskottet därför att lagstiftaren bör återgå till den ordning som gällde före 1979 års ändringar av lagen. Regeringen bör sålunda få möjlighet att tillsätta offentliga styrelseledamöter i 60 aktiebolag eller ekonomiska föreningar och i tio allmännyttiga stiftelser. Lagen bör, som motionärerna föreslår, gälla i fem år. Regeringen bör enligt utskottets mening anmodas att lägga fram ett lagförslag av denna innebörd. Utskottet vill betona att en förutsättning för att lagen skall få effekt givetvis är att den utnyttjas. Detta var inte fallet under perioden 1976–1979. Riksdagen bör därför genom ett särskilt uttalande understryka angelägenheten av att man tar till vara de möjligheter som en utvidgad lagstiftning innebär.

Intill dess att en ny lag med den av utskottet önskade innebörden har

trätt i kraft bör enligt utskottets mening den av regeringen nu föreslagna lagen kunna gälla övergångsvis.

Utskottet tillstyrker med det anförda motion 1981/82: 2194 (s).

dels att utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *utvidgad lagstiftning om styrelserepresentation* att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 2194 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

2. Offentlig styrelserepresentation i oljebolag och vattenkraftsbolag (mom. 4)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Regeringens beredning" och slutar med "motion 1981/82: 1609 (s)" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen är insynen i de internationella oljebolagens transaktioner f. n. otillfredsställande. En sådan insyn är viktig särskilt i tider av knapphet på den internationella oljemarknaden, men även under normala förhållanden bör det vara värdefullt att ett bättre samarbete mellan företag och samhälle kommer till stånd. Vad beträffar vattenkraftsbolagen är det utskottets uppfattning att vattenkraftsanläggningar av betydelse så småningom bör föras över i samhällets ägo. Med hänsyn härtill är det motiverat att staten redan nu skaffar sig en bättre insyn i dessa företags verksamhet. En särskild lagstiftning om samhällsrepresentation i de internationella oljebolagens svenska dotterbolag och i de större vattenkraftsbolagen är följaktligen väl motiverad. Utskottet tillstyrker sålunda de aktuella yrkandena i motion 1981/82: 1609 (s).

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *offentlig styrelserepresentation i oljebolag och vattenkraftsbolag* att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 1609 yrkandena 6 och 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

3. Kommunal styrelserepresentation i ortsdominerande företag (mom. 5)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Motionsyrkanden om" och slutar med "motion 1981/82: 619 (s)" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att nedläggningar av eller inskränkningar i ett ortsdominerande företags verksamhet ofta försätter de kommunala organen i svåra situationer. Sysselsättningsproblem, minskade

skatteintäkter och outhyrda bostäder leder till ekonomiska svårigheter, som delvis kunde ha undvikits med en tidigare beredskap och bättre insyn i företagen från kommunens sida. I likhet med motionärerna anser utskottet att ett sätt att tillgodose detta samarbets- och insynsbehov är att ge kommunerna lagstadgad rätt att utse en styrelseledamot i företag vars verksamhet är av stor betydelse för den kommunala planeringen. Frågan bör dock utredas närmare. Riksdagen bör göra ett uttalande av denna innebörd. Utskottet tillstyrker sålunda motion 1981/82: 619 (s).

dels att utskottet under 5 bort hemställa

5. *beträffande kommunal styrelserepresentation i ortsdominerande företag*

att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 619 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

